

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní Mgr. Karolínou Tylovou, LL.M. ve věci

žalobce: X, narozený dne X
zastoupen X, zákonnou zástupkyní
oba bytem X
právně zastoupen Mgr. Ivou Jarolímovou, advokátkou
sídlem Malátova 461/17, Praha 5

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 8. 2025, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 11. 8. 2025, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 10 140 Kč, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám advokátky Mgr. Ivy Jarolímové.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhá přezkoumání zákonnosti napadeného rozhodnutí, kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 16. 4. 2025, č. j. X, jímž mu byl od 2. 9. 2023 přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.
2. Žalobce považoval napadené rozhodnutí za nezákonné. Popsal, že trpí nízkou funkčním atypickým autismem s těžkou poruchou komunikace, orientace a sociální interakce, lehkou mentální retardací, výraznými poruchami chování vyžadujícími léčbu, poruchou pozornosti, selektivním mutismem, depresi a úzkostí. Je osobou s významnými poruchami chování s prvky auto i heteroagrese, které se i přes úpravu a částečnou změnu medikace nedaří stabilizovat. Při sebemenším tlaku na výkon, učení či jakékoli změny selhává, je zcela závislý na pomoci jiné osoby. Jeho intelektuální složka je v pásmu lehké mentální retardace, verbální složka v pásmu středně těžkého mentálního opoždění. Je osobou trpící psychickým postižením s dlouhodobou těžkou poruchou orientace, sociálních dovedností, řečových schopností v komorbiditě s mentální retardací a poruchou chování. Žalobce je přesvědčen, že v rámci posuzování invalidity došlo k podhodnocení posouzení závažnosti jeho zdravotního postižení. Zdravotní postižení žalobce sice mělo být zařazeno do kapitoly V přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míra poklesu schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), ale do jiné položky. Buď do položky 9c, ve které je definováno těžké postižení, nebo do položky 8c. Žalobce v této souvislosti odkazoval na zprávy klinické psychologky Mgr. Z. V. z KALIPA centrum, s. r. o. ze dne 16. 7. 2024 a 27. 1. 2025. Zdravotní stav žalobce jde popsat jako kombinovanou diagnózu, která se nadále zhoršuje, přičemž MUDr. V. hovoří o úplné závislosti v dospělosti na pomoci blízkých nebo sociálním systému. Uvedený závěr je v rozporu se závěrem lékařky, která posuzovala zdravotní stav žalobce v námitkovém řízení. Také praktická lékařka pro děti a dorost MUDr. H. D. ve zprávě ze dne 25. 9. 2025 potvrzuje, že zdravotní stav žalobce je dlouhodobě nestabilní a bez vyhlídky zlepšení. Žalobcovy obtíže omezují schopnost samostatné komunikace, pohybu ve společnosti a zcela znemožňují bezpečné využívání veřejné dopravy. Žalobce je trvale závislý na pravidelné asistenci a pomoci v každodenním životě. Obdobně se vyjadřuje i zpráva z komplexního psychologického vyšetření psychologky PhDr. et PhDr. V. N. ze dne 17. 5. 2025. Žalobce dále odkázal na rozhodnutí Úřadu práce ČR - Krajské pobočky v Liberci ze dne 3. 6. 2020, č. j. 20562/2020/JNN, o příspěvku na péči ve III. stupni závislosti. Pokud žalobce není schopen samostatného výkonu základních životních potřeb jako stravování, oblékání, tělesná hygiena či výkon fyziologické potřeby, je zcela absurdní závěr posudkové lékařky v námitkovém řízení, který hovoří o potřebě samostatnosti a možnosti učinit se samostatným či zvládnout v budoucnu vykonávání běžných činností. To vše v situaci, kdy se stav žalobce zhoršuje. Žalobce navštěvuje ordinaci dětské psychiatrie SPIRÁLA s. r. o., konkrétně MUDr. R. M. Zprávy z této ordinace ze dne 4. 11. 2024, 6. 2. 2025 a 28. 7. 2025 hovoří se o atypickém autismu nízkofunkčním, s těžkou poruchou komunikace, orientace a sociální interakce s přetrvávajícími projevy autoagrese a heteroagrese, které se nedaří pacifikovat i přes zavedenou léčbu. U žalobce je shledána lehká mentální retardace celkově s dílčími výsledky až v pásmu středně těžké mentální retardace, dále závažná porucha sociální interakce a porucha pozornosti. Současně je zde uvedeno, že žalobce není schopen

bezpečně využívat veřejnou dopravu. Žalobce dále odkazoval na rozhodnutí Úřadu práce České republiky - Krajské pobočky v Liberci ze dne 7. 5. 2019, č. j. 81231/19/JN, jímž bylo rozhodnuto o přiznání průkazu osoby se zdravotní postihem ZTP/P ode dne 1. 3. 2019 na dobu 10 let. Dle odůvodnění tohoto rozhodnutí je žalobce zcela odkázán na pomoc druhých osob a samostatnosti není vůbec schopen. Pokud jde o zprávu školského poradenského zařízení ze dne 30. 8. 2024, z něhož posudková lékařka v námitkovém řízení cituje, věnuje se pouze pedagogické části a jejím autorem je speciální pedagog, nikoli neurolog, klinický psycholog nebo psychiatr. Žalobce také upozornil na to, že žalovaná opomněla aplikovat § 3 vyhlášky o posuzování invalidity, ve kterém je upravena otázka tzv. korekčních faktorů. Závěrem žalobce odkázal na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 6. 1. 2025, č. j. 46 Ad 1/2024-52. Žalobce navrhoval za účelem posouzení zdravotního stavu provést důkaz posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“) a žádal, aby byl jednání PK MPSV osobně přítomen. Navrhoval, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a aby mu byla přiznána náhrada nákladů řízení.

3. V písemném vyjádření k žalobě žalovaná konstatovala, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 9b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 60 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky nemění. Žalovaná odkázala na podrobné odůvodnění napadeného rozhodnutí a s ohledem na námitky žalobce rovněž navrhovala provést důkaz posudkem příslušné PK MPSV.
4. Z předloženého správního spisu soud zjistil, že žalobce požádal dne 27. 11. 2024 o invalidní důchod. Podle posudku Institutu pro posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) ze dne 17. 1. 2025, je žalobce podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, invalidní pro invaliditu druhého stupně. Žalobce je schopen vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na duševní schopnosti, jen s podstatně menšími nároky na kvalifikaci a jen v podstatně menším rozsahu a intenzitě. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti bylo stanoveno zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 9b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 60 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky nemění. Za datum vzniku invalidity byl označen den 2. 9. 2023. Posudková lékařka konstatovala, že žalobce má středně funkční atypický autismus a intelekt v pásmu lehké mentální retardace, dle psychologů s oslabením verbální složky až do pásma středně těžké mentální retardace, nicméně funkčně komunikuje anglicky v internetové skupině hráčů PC her. Dále je schopen se připravovat na budoucí povolání v denním studiu, obor zámečnický, potřebuje vedení a je pomalý, nicméně zvládá školu i praxi. Perspektivně lze předpokládat pracovní uplatnění v podporovaném zaměstnání, tj. provádění jednoduchých pracovních úkonů v přizpůsobených podmínkách pod trvalou supervizí a s dostupnou asistenční podporou. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav významně omezuje psychické pracovní potenciály. Rehabilitační a kvalifikační potenciály jsou limitovány, ale jsou zbytkově využitelné, adaptace je vytvořena, připravuje se na povolání za ulehčených podmínek. Pokles pracovní schopnosti posudková lékařka hodnotila na horní hranici zvolené položky pro charakter dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
5. V řízení o námitkách posoudila zdravotní stav žalobce dne 22. 7. 2025 posudková lékařka IPZS. Vyšla ze zdravotnické dokumentace ošetřující lékařky MUDr. D. ze dne 10. 12. 2024

a dalších nálezů odborných lékařů: zprávy z klinické psychologie KALIPA centrum s. r. o., Česká Lípa, Mgr. V., ze dne 16. 7. 2024 a 27. 1. 2025, zprávy z neurologie SPIRÁLA, Jablonec, MUDr. M., ze dne 6. 5. 2024 a 6. 2. 2025, zprávy z psychiatrie SPIRÁLA, Jablonec, MUDr. M., ze dne 4. 11. 2024 a 6. 2. 2025, zprávy školského poradenského zařízení Speciálněpedagogické centrum, Mgr. O., ze dne 9. 12. 2024 (vyšetření dne 29. 8. 2024) a profesního dotazníku ze dne 27. 11. 2024. Posudková lékařka došla v námitkovém řízení ke stejnému závěru jako posudková lékařka v prvním stupni. Konstatovala, že námitkám nebylo možné vyhovět. Dle posudkové lékařky nelze dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav hodnotit dle kapitoly V, položky 9c, neboť není prokázáno těžké postižení, není prokázáno těžké narušení sociálních dovedností, inteligence, řečových schopností, verbálního myšlení, není prokázána dezintegrace ani těžká mentální retardace. Posudková lékařka konstatovala, že se neshoduje s klinickou psycholožkou o budoucím uplatnění žalobce v životě a jeho pracovním zařazení. Naopak souhlasí s posudkovou rozvahou lékařky, která žalobce posuzovala v prvním stupni, a s hodnocením psycholožek ze Speciálněpedagogického centra. Žalobce má svá omezení, ale má i své přednosti, a pokud bude podporován rodinným okolím a odborným okolím povzbuzován k osamostatňování se jak v domácím, tak ve školním prostředí, bude mu dáвана příležitost k samostatnému vykonávání běžných činností, pak bude schopen si najít své uplatnění. Dle posudkové lékařky nebyla splněna zákonná kritéria uznání invalidity třetího stupně dle platných právních norem.

6. Z tohoto lékařského posudku žalovaná vyšla při vydání žalobou napadeného rozhodnutí, kterým námitky žalobce podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, zamítla a rozhodnutí vydané v prvním stupni potvrdila. Žalovaná uzavřela, že v řízení o námitkách nebyly zjištěny podmínky pro posouzení invalidity žalobce ve třetím stupni.
7. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a z hlediska námitek žalobce, které se týkaly nesprávného posouzení zdravotního stavu a určení procentní míry poklesu jeho pracovní schopnosti, přitom byl soud vázán skutkovým i právním stavem v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1, odst. 2. s. ř. s.).
8. Předmětem soudního přezkumu bylo rozhodnutí žalované o nároku žalobce na invalidní důchod. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 2 citovaného zákona, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 % avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejméně o 50 % avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Způsob posouzení pracovní schopnosti obsahuje § 39 odst. 3 až 8 zákona o důchodovém pojištění a prováděcí vyhláška o posuzování invalidity.
9. Protože se námitky žalobce soustředily do posouzení jeho zdravotního stavu, doplnil soud posouzení zdravotního stavu posudkem PK MPSV, pracoviště Ústí nad Labem, v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, dle kterého PK MPSV posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového zabezpečení.

10. PK MPSV v posudku ze dne 19. 3. 2026 konstatovala, že k datu vydání napadeného rozhodnutí došlo u žalobce v souvislosti s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem k poklesu jeho pracovní schopnosti o 70 %. Rozhodující příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je atypický autismus středně funkční s těžkou poruchou sociální interakce. Porucha autistického spektra - kognitivní schopnosti hodnoceny jako mentální retardace lehkého stupně, v reálném životě na základě základní diagnózy je nutné stav hodnotit jako postižení na úrovni až středně těžké mentální retardace. PK MPSV dále přihlédla k progredující závažné poruše chování a emocí na psychiatrické polyterapii. Závažné somatické onemocnění nemá žalobce deklarované. Netrpí pohybovým postižením, a to ani z neurologického hlediska. Rozhodující zdravotní postižení je uvedené v kapitole V, položce 9b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, kde ze stanoveného procentního rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti 35-60 % zvolila PK MPSV pro těžkou poruchu sociální interakce horní hranici 60 %. Vzhledem k progredující závažné poruše chování PK MPSV dále navýšila horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti o 10 %, takže celkem činila 70 %. PK MPSV uzavřela, že z funkčního hlediska byla naplněna kritéria pro invaliditu třetího stupně. Datum vzniku invalidity třetího stupně PK MPSV stanovila dne 2. 9. 2023 splněním podmínek pojištění. Žalobce nebyl schopen pro poruchu autistického spektra s těžkou poruchou sociální interakce začlenění do běžného pracovního procesu. Dosavadní pokus o vzdělávání v učebním oboru probíhá s velkými problémy a nepředpokládá reálnou možnost pracovního uplatnění. Žalobce bude i v dospělém věku plně závislý na pomoci blízkých osob nebo sociálního systému. Z psychiatrického hlediska byl dán podnět k řízení o omezení jeho právní způsobilosti.
11. Provedený důkaz posudkem PK MPSV byl soudem zhodnocen podle § 77 odst. 2 s. ř. s. Při hodnocení posudku PK MPSV soud zjišťuje, zda byla během posudkového řízení dodržena příslušná zákonná ustanovení upravující činnost PK MPSV a náležitosti posudku, posudek hodnotí z hlediska jeho úplnosti, objektivnosti a přesvědčivosti. Pokud soud neshledá žádné skutečnosti posudkový závěr zpochybňující, respektuje jeho závěr o hodnotě míry poklesu pracovní schopnosti, neboť sám nedisponuje pravomocí hodnotit zdravotní stav posuzovaného.
12. V souzeném případě PK MPSV vypracovala posudek v řádném složení. Žalobce nebyl jednání PK MPSV ze zdravotních důvodů přítomen, jednání se zúčastnila jeho právní zástupkyně. PK MPSV komplexně zhodnotila odborné nálezy, prostudovala zdravotní dokumentaci a vyhodnotila funkční dopady dominujícího onemocnění, konzultovala zdravotní stav žalobce s odbornou lékařkou v oboru psychiatrie a zhodnotila zdravotní stav žalobce při jednání PK MPSV odbornou lékařkou v oboru dětské neurologie na základě doložené dokumentace. Soud ověřil, že PK MPSV měla pro posouzení zdravotního stavu dostatek podkladů. Vycházela ze zdravotní dokumentace praktické lékařky MUDr. D., spisové dokumentace IPZS Jablonec nad Nisou a spisové dokumentace námitkového řízení IPZS pracoviště Plzeň. Vzala v úvahu i zprávy vydané po datu vydání napadeného rozhodnutí, konkrétně zprávu z klinické psychologie Mgr. V. ze dne 21. 10. 2025 a zprávu z dětské psychiatrie MUDr. M. ze dne 9. 2. 2026. V posudku je uvedeno, že zjištěné postižení zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a v jakém rozsahu v jeho důsledku poklesla pracovní schopnost žalobce, a to souladu s vyhláškou o posuzování invalidity. Žádná z lékařských zpráv předložených žalobcem nevyvrací, že by byla rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu určena nesprávně, či že by zdravotní postižení

neodpovídalo zařazení dle kapitoly V, položky 9b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. PK MPSV konstatovala, že použila horní hranici uvedeného rozmezí poklesu pracovní schopnosti pro těžkou poruchu sociální interakce a vysvětlila, že vzhledem k progredující závažné poruše chování navýšila horní hranici míry poklesu zdravotní schopnosti o 10 %. Přihlédla k tomu, že nelze předpokládat reálnou možnost pracovního uplatnění a žalobce bude i v dospělém věku plně závislý na pomoci blízkých osob nebo sociálního systému.

13. Soud považuje posudek vypracovaný PK MPSV za objektivní a přesvědčivý. Nezbyvá proto než uvést, že v projednávaném případě byl zákonným způsobem zjištěn pokles pracovní schopnosti o 70 % k datu vydání napadeného rozhodnutí. Pokud žalovaná vycházela z posudku lékařky IPZS v námitkovém řízení, která dospěla k nesprávnému závěru o poklesu pracovní schopnosti žalobce pouze o 60 %, vycházela z nesprávně zjištěného skutkového stavu.
14. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení podle § 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. platí, že pokud soud zruší rozhodnutí správního orgánu, je správní orgán v dalším řízení vázán vysloveným právním názorem soudu. Bude proto na žalované, aby ve věci znovu rozhodla, přičemž bude vycházet z toho, že žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní pro invaliditu třetího stupně.
15. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodováno podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci úspěch, má právo na náhradu nákladů před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
16. V souzené věci byl žalobce úspěšný a má tak právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce je od placení soudního poplatku ze zákona osvobozen. Za jeho účelně vynaložené náklady v tomto řízení proto krajský soud považoval pouze mimosmluvní odměnu jeho právní zástupkyně. Ta sestává z celkem dvou úkonů právní služby: 1/ převzetí a příprava zastoupení, 2/ podání žaloby. Za tyto úkony činí odměna 2 x 4 620 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 5 a § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2025 (dále jen „AT“)]. K odměně za úkony právní služby je nutné připočíst paušální náhradu hotových výdajů za dva úkony po 450 Kč [§ 13 odst. 4 AT]. Odměna zástupkyně žalobce činí 10 140 Kč. Žalovaný je proto povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 10 140 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky Mgr. Ivy Jarolímové.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém

rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 28. května 2026

Mgr. Karolína Tylová, LL.M.,
samosoudkyně